

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D.,
ve věci

žalobce: **S. B.**, narozen X,
státní příslušnost Ukrajina a Ruská federace,
bytem X,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Odbor azylové a migrační politiky,
sídlem Nad Štolou 7, 170 34 Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2022, č. j. OAM-598/ZA-ZA12-K02-2021,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, Odbor azylové a migrační politiky, ze dne 12. 1. 2022, č. j. OAM-598/ZA-ZA12-K02-2021, se **zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 151 Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 1. 2022, č. j. OAM-598/ZA-ZA12-K02-2021, jímž žalovaný rozhodl, že žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Žaloba

2. Žalobce v žalobě ve znění jejího doplnění uvedl, že byl zkrácen na svých právech, neboť žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a nepřihlédl ke všemu, co vyšlo během řízení najevo. Rovněž žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně neuvedl, jakými úvahami byl veden při hodnocení podkladů a při výkladu zákona o azylu. Napadené rozhodnutí žalobce považoval za nezákonné, trpící vadami řízení, zejména nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů a nesrozumitelnost.
3. Žalobce konstatoval, že žalovaný se nezabýval dostatečně otázkou reálnosti vnitřního přesídlení žalobce v rámci Ukrajiny, přičemž nezjistil všechny potřebné aspekty a neaplikoval test reálné možnosti vnitřního přesídlení. Žalobce podotkl, že žalovaný si učinil nesprávný úsudek o jeho možnosti vnitřního přesídlení s ohledem na skutečnost, že žalobce v pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu dne 20. 8. 2021 uvedl, že naposledy byl na Ukrajině od 11. do 18. 6. 2021 za účelem návštěvy rodiny ve Lvově, kde se setkal s bratry žijícími v USA. Žalobce označil závěr žalovaného o jeho možnosti vnitřního přesídlení za pouhé dohady nemající základ v reáliích žalobce. Žalobce zdůraznil, že žalovaný neprovedl test reálné možnosti vnitřního přesídlení žalobce z Krymu do jiné části Ukrajiny, přičemž poukázal s odkazem na zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických a studii „Migration and the Ukraine Crisis: A Two-Country Perspective“ na rozsáhlou diskriminaci vnitřně vysídlených osob na Ukrajině v zaměstnání, lékařské péči, vzdělávání a v dalších oblastech. K testu reálnosti vnitřního přesídlení žalobce poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007-93, sp. zn. 5 Azs 105/2018, a ze dne 16. 10. 2020, č. j. 5 Azs 73/2019-61.
4. Žalobce sdělil, že již samotným vstupem na území Ukrajiny by byl vystaven nebezpečí povolání do armády v souvislosti s vyhlášenou brannou povinností na Ukrajině pro muže a ženy ve věku od 18 do 60 let, přičemž žalobci je 56 let. Pokračoval, že by mu tedy reálně hrozilo nasazení v bojích, a tudíž má strach o své zdraví a život. Podotkl, že je držitelem ruského i ukrajinského občanství, což z něj činí cizince pro ruské vojáky i ukrajinskou správu.
5. Dále žalobce namítal, že žalovaný vycházel ze zastaralých zdrojů informací o situaci na Ukrajině, přičemž záměrně zlehčoval aktuální reálnou hrozbu válečného konfliktu. Zdůraznil, že žalovaný vycházel ze zprávy o Ukrajině ze dne 30. 6. 2021, přičemž od té doby se hrozby Ruska vůči Ukrajině významně vyostřily, přičemž z postoje žalovaného je zřejmé, že se situací na Ukrajině není seznámen natolik, aby mohl vydat informované rozhodnutí, a proto je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Nesouhlasil se závěrem žalovaného, že potenciální konflikt mezi Ruskem a Ukrajinou je pouhou spekulací, ani se závěrem, že v tomto směru proběhla úspěšná politická jednání vrcholných státníků k deeskalaci napětí, když k těmto závěrům žalovaný neuvedl žádné zdroje.
6. Dále žalobce v žalobě odkazoval na zpravodajské články ohledně hrozícího válečného konfliktu Ukrajiny s Ruskem, které k žalobě taktéž doložil a zdůraznil, že žalovaný nedostál své zákonné povinnosti a neobstaral si pro své rozhodnutí aktuální informace o situaci na Ukrajině.
7. Žalobce uzavřel, že situace na Ukrajině je natolik vyhrocená, že je možné ji považovat za mezinárodní nebo vnitřní ozbrojený konflikt a posoudit ji jako důvod pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) a d) zákona o azylu, jelikož pokud by byl

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

žalobce navrácen na Ukrajinu, hrozilo by mu skutečné nebezpečí vážné újmy v podobě ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí.

8. Doplněním žaloby žalobce upozornil na probíhající rozsáhlou vojenskou agresi ze strany Ruska na Ukrajině a s ohledem na tuto skutečnost naléhal na soud, aby rozhodl o jeho žalobě co nejrychleji.

Vyjádření žalovaného k žalobě

9. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zrekapituloval podstatné skutečnosti ze správního řízení a odkázal na obsah správního spisu, podklady k předchozímu řízení a na napadené rozhodnutí, přičemž se žalobními námitkami nesouhlasil. Konstatoval, že v řízení bylo zjištěno, že tvrzeným důvodem žádosti o mezinárodní ochranu byla snaha žalobce legalizovat svůj pobyt na území za účelem setrvání zde se svojí rodinou. Podotkl, že je při svém rozhodování omezen sděleními žadatele o azyl, které následně konfrontuje s informacemi o zemi původu, k čemuž poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 10. 2004, sp. zn. 3 Azs 21/2004. Žalovaný pokračoval, že v řízení nebylo zjištěno, že by žalobce mohl na Ukrajině pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování ve smyslu zákona o azylu. K otázce posuzování odůvodněnosti obav žalovaný poukázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006-82, a ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010-112. Dodal, že z čl. 4 odst. 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (kvalifikační směrnice) vyplývá, že pokud vyjde najevo skutečnost ukazující na předchozí pronásledování žalobce, jedná se o závažný ukazatel odůvodněnosti obav žalobce z pronásledování nebo reálného nebezpečí utrpení vážné újmy. Nic takového však v případě žalobce zjištěno nebylo.
10. Žalovaný dále sdělil, že žalobce od roku 2005 pobýval převážně na českém území, přičemž na Ukrajinu cestoval, aniž by měl potíže s tamními veřejnými orgány. Dodal, že žádost o mezinárodní ochranu podal ve snaze zlegalizovat si zde pobyt. K žádosti o mezinárodní ochranu podané po delší době strávené na území České republiky žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 1. 2005, sp. zn. 3 Azs 119/2004. Doplnil, že k legalizaci pobytu neslouží zákon o azylu, ale instituty zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Žalovaný konstatoval, že během správního řízení nebyly zjištěny žádné azylově relevantní důvody, přičemž v době vydání napadeného rozhodnutí nemohl žalovaný vzít do úvahy následnou invazi ruských vojsk na Ukrajinu.
11. S ohledem na výše uvedené skutečnosti navrhl žalovaný žalobu zamítnout, pokud by však soud v rámci přezkumu *ex nunc* nedospěl k jinému závěru.

Posouzení věci soudem

12. O žalobě soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řádu správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) bez jednání, neboť žalovaný s tímto postupem výslovně souhlasil a žalobce nesdělil soudu do dvou týdnů od doručení výzvy svůj nesouhlas s takovýmto projednáním, ačkoli byl ve výzvě výslovně poučen, že nevyjádří-li se v dané lhůtě, má se za to, že souhlas s rozhodnutím bez jednání byl udělen.
13. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v řízení vedeném podle části třetí prvního dílu hlavy druhé s. ř. s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v § 71 odst. 1 písm. c), písm. d), odst. 2 věty druhé a třetí a § 75 odst. 2 věty první s. ř. s. Z této zásady vyplývá,

že soud přezkoumává zákonnost rozhodnutí správního orgánu, a to pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během patnáctidenní lhůty po oznámení napadeného rozhodnutí dle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení zdůvodnit. Nad rámec žalobních námitek musí soud přihlídnout toliko k vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je nutno přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají nicotnost napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 2 s. ř. s. Takové nedostatky však v projednávané věci nebyly zjištěny.

14. Na tomto místě soud předesílá, že po přezkoumání skutkového a právního stavu a po prostudování obsahu předloženého správního spisu dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
15. Soud z obsahu správního spisu zjistil, že žalobce podal dne 13. 8. 2021 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl, že žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu. V pohovoru k žádosti žalobce uvedl, že žádost podal pro to, že mu zde nebyl udělen trvalý pobyt, přičemž zde žije již šestnáct let a má zde rodinu.
16. Ve své žalobě žalobce namítal, že v žalobou napadeném rozhodnutí chybí řádné posouzení aktuální bezpečnostní situace. K tomu soud uvádí, že v době rozhodování žalovaného situace na Ukrajině i přes přítomnost ruských vojsk na jejích hranicích a vzrůstající napětí nebyla vyostřená natolik, aby sama o sobě vedla k nemožnosti i nadále Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu. To se však změnilo ve čtvrtek 24. 2. 2022. Na velké části území Ukrajiny po invazi Ruské federace vypukl mezinárodní ozbrojený konflikt.
17. Krajský soud shledal, že v tomto případě tu jsou podmínky pro prolomení obecné zásady zakotvené v § 75 odst. 1 s. ř. s., podle něhož „[p]ři přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.“
18. Z judikatury správních soudů jednoznačně plyne, že jedním z důvodů k prolomení zásady koncentrace řízení je aplikace čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2013/32/EU, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“). Podle tohoto ustanovení členské státy EU musí zajistit, aby měl žadatel v řízení o udělení mezinárodní ochrany k dispozici účinný opravný prostředek, jehož podstatou je alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně posouzení jak skutkové, tak právní stránky věci, které je úplné a *ex nunc* (tj. podle stavu ke dni rozhodnutí soudu). Podle čl. 52 odst. 1 procedurální směrnice se povinnost zajistit účinný opravný prostředek ve smyslu čl. 46 odst. 3 této směrnice vztahuje na žádosti o udělení mezinárodní ochrany podané po 20. 7. 2015. S ohledem na včasné neprovedení čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice do vnitrostátního právního řádu, má toto ustanovení přímý účinek, jedná-li se o žádost o mezinárodní ochranu podanou po rozhodném datu (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2017, č. j. 1 Azs 194/2017-30, nebo ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015-35). Právě příslušný krajský soud je v tomto případě soudem, který má povinnost zajistit úplné a *ex nunc* posouzení opravného prostředku podaného proti rozhodnutí žalovaného.
19. V rámci soudního řízení lze při aplikaci čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice uplatňovat pouze takové nové skutečnosti, které žadatel o udělení mezinárodní ochrany buď
Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nemohl bez svého zavinění uvést již v řízení před správním orgánem, anebo k jejich neuvedení měl ospravedlnitelný důvod (viz nálezn Ústavního soudu ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16).

20. V tomto případě není pochyb o tom, že válka na Ukrajině představuje novou skutečnost, kterou žalobce nemohl uplatnit ve správním řízení. Žalobce na tuto skutečnost poukázal později v doplnění žaloby. I kdyby však tak žalobce neučinil, krajský soud by k ní musel přihlídnout z vlastní iniciativy, a to bez ohledu na dispoziční zásadu, která se ve správním soudnictví obvykle uplatní. Byť z čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice neplyne požadavek, aby soudy ve správním soudnictví z vlastní iniciativy aktivně dohledávaly případné nové důvody pro udělení mezinárodní ochrany, i Nejvyšší správní soud již připustil, že mohou nastat určité zcela specifické situace, za nichž soudy ve správním soudnictví budou muset přihlídnout i k okolnostem nenamítaným žadatelem o mezinárodní ochranu. Za takovou specifickou situaci Nejvyšší správní soud označil například *vypuknutí válečného konfliktu na území celé země původu žadatele o mezinárodní ochranu* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27, bod 22 *in fine*). Současná situace na Ukrajině podle soudu představuje přesně takovou situaci. Proto by k této skutečnosti soud přihlédl i bez návrhu žalobce.
21. Soud má za to, že konflikt na Ukrajině představuje skutečnost obecně známou, kterou není třeba dokazovat při jednání. Jedná se v tomto případě o jinou situaci, než tomu bylo ve věci řešené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 11. 11. 2020, č. j. 1 Azs 288/2020-27. Tímto rozsudkem Nejvyšší správní soud vytýkal Krajskému soudu v Brně, že za notorietu považoval vojenskou operaci spočívající ve vpádu ozbrojených sil Turecka do severní Sýrie kontrolované kurdskými milicemi. Podle Nejvyššího správního soudu se nejednalo o skutečnost, která by byla všeobecně známá, ale spíše o takovou skutečnost, s níž se krajský soud seznámil v rámci své vlastní činnosti, popř. o ní dotčený soudce věděl s ohledem na jeho zvýšený zájem o problematiku zahraniční politiky (viz bod 24 citovaného rozsudku).
22. V případě války na Ukrajině však krajský soud konstatuje, že se o obecně známou skutečnost jedná. Snad každý člověk na světě s přístupem k internetu nebo nezávislým televizním, rozhlasovým či novinovým zprávám o vypuknutí války ví. Nařizování jednání jenom proto, aby krajský soud provedl dokazování ve vztahu k této nové skutečnosti, by nemělo praktický smysl. Absence ústního jednání tak nijak nezasáhne do práv účastníků řízení.
23. Krajský soud nijak nehodnotí intenzitu ozbrojeného konfliktu odehrávajícího se na Ukrajině. Tato nelehká úloha bude na žalovaném. Boje na Ukrajině se již ovšem neomezují „pouze“ na část Doněcké a Luhanské oblasti, ale dotýkají se velké části jejího území, včetně hlavního města Kyjeva a raketové útoky probíhají i ve Lvovské oblasti. V tomto směru lze odkázat například na předběžné opatření Evropského soudu pro lidská práva ze dne 1. 3. 2022, sp. zn. ECHR 068 (2022), (blíže viz <https://bit.ly/3HxrjKM>). Evropský soud pro lidská práva v něm na návrh Ukrajiny, aby vydal předběžné opatření vůči Rusku kvůli „masivnímu porušování lidských práv ruskými vojsky během vojenské agrese vůči suverénnímu území Ukrajiny“, při vyhovění tomuto návrhu vzal v potaz „současnou vojenskou aktivitu, která byla zahájena dne 24. února 2022 v různých částech Ukrajiny a domnívá se, že vyvolává skutečné a trvající riziko vážné hrozby porušení práv civilního obyvatelstva zaručených Úmluvou, zejména podle článku 2 (právo na život), 3 (zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení nebo

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

trestání) a 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života) Evropské Úmluvy o lidských právech a základních svobodách.“ [přeložil a zvýraznil soud]. Jedná se o natolik významnou změnu poměrů v zemi původu žalobce, že rozhodnutí žalovaného i z toho důvodu nyní jednoduše nemůže obstát.

24. Krajský soud zrušil rozhodnutí žalovaného z důvodu pozdějšího vývoje na Ukrajině, který soud musel vzít podle čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice v potaz. Za této situace bude skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžadovat rozsáhlé doplnění ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V novém rozhodnutí bude žalovaný muset přihlédnout k aktuální (zejména bezpečnostní a lidskoprávní) situaci na Ukrajině, která tu bude v době jeho rozhodování a jejíž podobu momentálně nelze s ohledem na dramatický vývoj těchto dnů spojený s bezprecedentní vojenskou agresí Ruské federace vůči Ukrajině předvídat (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2022, č. j. 5 Azs 82/2020-64, bod 34).
25. S ohledem na výše uvedené skutečnosti soud žalobou napadené rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a současně věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení dle § 78 odst. 4 s. ř. s. V něm bude dle § 78 odst. 5 s. ř. s. žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.
26. Vzhledem ke shora uvedenému, tj. že krajský soud zrušil napadené rozhodnutí a žalovaný správní orgán následně bude v řízení pokračovat, dalšími žalobními námitkami se již soud podrobněji nezabýval, neboť by to bylo za dané situace předčasné.
27. Vzhledem k tomu, že žalobce měl ve věci plný úspěch, soud podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení v celkové výši 151 Kč za zaplacené poštovné (69 Kč za žalobu a 82 Kč za její doplnění). Jiné náklady žalobci v tomto řízení podle obsahu soudního spisu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ústí nad Labem 12. dubna 2022

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce